

2023

Cost of Telecommunication Mast in Thailand

ต้นทุนเสาโทรคมนาคมในประเทศไทย

NATTANICHA SAELEE

| TELEVISOR THAILAND

สารบัญ

ต้นทุนการติดตั้งเสาโทรคมนาคม.....	1
ต้นทุนการติดตั้งเสาโทรคมนาคม แบบ Greenfield 1 ต้น.....	1
ต้นทุนการติดตั้งเสาโทรคมนาคม แบบ Rooftop 1 ต้น.....	3
ต้นทุนอื่นหลังก่อสร้างเสาโทรคมนาคม.....	5
ต้นทุนซ่อมบำรุงเสาโทรคมนาคม.....	5
ต้นทุนการรื้อถอนเสาโทรคมนาคม.....	5

ต้นทุนการติดตั้งเสาโทรคมนาคม

ต้นทุนการติดตั้งเสาโทรคมนาคม แบบ Greenfield 1 ต้น

ลำดับที่	หัวข้อ	ค่าใช้จ่าย/หน่วย
1	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าเสาสัญญาณ <ul style="list-style-type: none"> • Self-Support 40 m. • Guyed 30 m. • Monopole 22 m. 	850,000 - 1,000,000 บาท 60,000-85,000 บาท 300,000 บาท
2	<ul style="list-style-type: none"> • รูปแบบเซลล์ <ul style="list-style-type: none"> • Macrocell • Small Cells <ul style="list-style-type: none"> ○ Microcell ○ Picocell ○ Femtocell 	<i>อ้างอิงราคาจาก USA</i> 6,900,000 บาท (\$200,000) 345,000 บาท (\$10,000) 70,000 บาท (\$2,000) 3,500 - 7,000 บาท (\$100)
3	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าเตรียมพื้นที่ (Greenfield) <ul style="list-style-type: none"> • งานถมดิน/ทราย พร้อมบดอัด • งานพื้นโรยหิน 	202,000 บาท 190,000 บาท 12,000 บาท
4	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าออกแบบงานฐานราก 	62,500 - 65,000 บาท
5	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าทาสีเสา <ul style="list-style-type: none"> • งานทาสีรองพื้นกันสนิม • งานทาสีน้ำมัน 	6,000 - 8,000 บาท 1,500 - 3,000 บาท 4,500 - 5,000 บาท
6	<ul style="list-style-type: none"> • ค่ารั้วรอบเสาสัญญาณพร้อมบานประตู 	40,000 บาท
7	<ul style="list-style-type: none"> • งานระบบไฟฟ้าและอุปกรณ์ <ul style="list-style-type: none"> • แบตเตอรี่สำรอง • rectifier สำหรับแปลงไฟ • ระบบกันไฟกระชาก (Surge protection) • ชุดอุปกรณ์ควบคุมไฟฟ้า เช่น เบรกเกอร์ 	51,200 - 56,000 บาท 38,000 บาท 3,000 - 7,500 บาท 10,000 บาท 200 - 500 บาท
8	<ul style="list-style-type: none"> • งานระบบป้องกันฟ้าผ่าและ Grounding 	45,000 บาท

ลำดับที่	หัวข้อ	ค่าใช้จ่าย/หน่วย
9	<ul style="list-style-type: none"> • อุปกรณ์รับ-ส่งสัญญาณ <ul style="list-style-type: none"> - Base Band Unit (BBU) 5,000 - 10,000 บาท - Remote Radio Unit (RRU) 10,000 - 15,000 บาท - อุปกรณ์ส่งสัญญาณ (Transmission) 10,000 - 50,000 - สายอากาศ (Antenna) 14,500 บาท/ชุด - งานระบบ Optical Fiber 80,000 บาท/ชุด - (งานระบบ IP Microwave) (1,600,000 บาท/ชุด) 	119,500 - 169,500 บาท
10	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าเคลื่อนย้ายเสา อุปกรณ์ + ค่าเดินทาง 	20,000 - 25,000 บาท/งาน
11	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าบุคลากร <ul style="list-style-type: none"> - ค่าวิศวกรรับรอง 25,000 บาท - ค่าช่างติดตั้งและเชื่อมประกอบงานโครงสร้าง 40,000 - 45,000 บาท/งาน - ค่าช่างติดตั้งงานไฟฟ้าระบบสื่อสารและระบบสายล่อฟ้า 55,000 บาท/งาน 	120,000 - 125,000 บาท
12	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าเอเจนท์ <ul style="list-style-type: none"> - ค่าเอเจนท์หาพื้นที่ 5000-6000 บาท 	10,000 - 20,000 บาท/ที่/ครั้ง
13	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าธรรมเนียมเอกสารของรัฐ <ul style="list-style-type: none"> - ใบอนุญาตก่อสร้าง 20 บาท/ฉบับ - ใบอนุญาตดัดแปลง 10 บาท/ฉบับ - ใบอนุญาตให้ตั้งสถานีฐาน (กำลังส่งไม่เกิน 500 มิลลิวัตต์) 125 บาท/ฉบับ 	155 บาท
14	<ul style="list-style-type: none"> • ค่าประชาพิจารณ์ (100 คน) <ul style="list-style-type: none"> - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 2,500 บาท - ค่าทำความสะอาดสถานที่จัดประชุม 500 บาท - ค่าวัสดุ (ป้าย, กระจาดถ่ายภาพเอกสาร) 1,000 บาท 	4,000 บาท

รวมต้นทุนการติดตั้งเสาโทรคมนาคม แบบ Greenfield โดยประมาณ			
ประเภท Cell ที่ใช้	ประเภทเสาที่ใช้		
	Self-Support 40 m.	Guyed 30 m.	Monopole 22 m.
Macrocell	8,400,000 - 8,700,000 บาท	7,600,000 - 7,750,000 บาท	7,850,000 - 8,000,000 บาท
Microcell	1,850,000 - 2,100,000 บาท	1,050,000 - 1,200,000 บาท	1,300,000 - 1,400,000 บาท
Picocell	1,560,000 - 1,850,000 บาท	770,000 - 920,000 บาท	1,000,000 - 1,130,000 บาท
Femtocell	1,500,000 - 1,800,000 บาท	705,000 - 850,000 บาท	950,000 - 1,050,000 บาท

ต้นทุนการติดตั้งเสาโทรคมนาคม แบบ Rooftop 1 ต้น

ลำดับที่	หัวข้อ	ค่าใช้จ่าย/หน่วย
1	<ul style="list-style-type: none"> ค่าเสาสัญญาณ <ul style="list-style-type: none"> Monopole 22 m. 	300,000 บาท
2	<ul style="list-style-type: none"> รูปแบบเซลล์ <ul style="list-style-type: none"> Macrocell Small Cells <ul style="list-style-type: none"> Microcell Picocell Femtocell 	<i>อ้างอิงราคาจาก USA</i> 6,900,000 บาท (\$200,000) 345,000 บาท (\$10,000) 70,000 บาท (\$2,000) 3,500 - 7,000 บาท (\$100)
3	<ul style="list-style-type: none"> ค่าออกแบบงานฐานราก 	62,500 - 65,000 บาท
4	<ul style="list-style-type: none"> ค่าทาสีเสา <ul style="list-style-type: none"> งานทาสีรองพื้นกันสนิม งานทาสีน้ำมัน 	6,000 - 8,000 บาท 1,500 - 3,000 บาท 4,500 - 5,000 บาท
5	<ul style="list-style-type: none"> งานระบบไฟฟ้าและอุปกรณ์ <ul style="list-style-type: none"> แบตเตอรี่สำรอง rectifier สำหรับแปลงไฟ ระบบกันไฟกระชาก (Surge protection) ชุดอุปกรณ์ควบคุมไฟฟ้า เช่น เบรกเกอร์ 	51,200 - 56,000 บาท 38,000 บาท 3,000 - 7,500 บาท 10,000 บาท 200 - 500 บาท

ลำดับที่	หัวข้อ	ค่าใช้จ่าย/หน่วย
6	• งานระบบป้องกันฟ้าผ่าและ Grounding	45,000 บาท
7	• อุปกรณ์รับ-ส่งสัญญาณ <ul style="list-style-type: none"> - Base Band Unit (BBU) 5,000 - 10,000 บาท - Remote Radio Unit (RRU) 10,000 - 15,000 บาท - อุปกรณ์ส่งสัญญาณ (Transmission) 10,000 - 50,000 - สายอากาศ (Antenna) 14,500 บาท/ชุด - งานระบบ Optical Fiber 80,000 บาท/หน่วย 	119,500 - 169,500 บาท
8	• ค่าเคลื่อนย้ายเสา อุปกรณ์ + ค่าเดินทาง	20,000-25,000 บาท/งาน
9	• ค่าบุคลากร <ul style="list-style-type: none"> - ค่าวิศวกรรับรอง 25,000 บาท - ค่าช่างติดตั้งและเชื่อมประกอบงานโครงสร้าง 40,000 - 45,000 บาท/งาน - ค่าช่างติดตั้งงานไฟฟ้าระบบสื่อสารและระบบสายล่อฟ้า 55,000 บาท/งาน 	120,000 - 125,000 บาท
10	• ค่าเอเจนท์ <ul style="list-style-type: none"> - ค่าเอเจนท์หาพื้นที่ 5000 - 6000 บาท 	10,000 - 20,000 บาท/ที่/ครั้ง
11	• ค่าธรรมเนียมเอกสารของรัฐ <ul style="list-style-type: none"> - ใบอนุญาตก่อสร้าง 20 บาท/ฉบับ - ใบอนุญาตตัดแปลง 10 บาท/ฉบับ - ใบอนุญาตให้ตั้งสถานีฐาน (กำลังส่งไม่เกิน 500 มิลลิวัตต์) 125 บาท/ฉบับ 	155 บาท
รวมต้นทุนการติดตั้งเสาโทรคมนาคม แบบ Rooftop โดยประมาณ		
ประเภท Cell ที่ใช้	ประเภทเสาที่ใช้	
	Monopole 22 m.	
Macrocell	7,650,000 – 7,715,000 บาท	
Microcell	1,100,000 – 1,200,000 บาท	
Picocell	805,000 – 900,000 บาท	
Femtocell	770,000 – 830,000 บาท	

ต้นทุนอื่นหลังก่อสร้างเสาโทรคมนาคม

(ใช้การอ้างอิงเนื่องจากไม่สามารถสืบค้นต้นทุนโดยตรงได้)

ต้นทุนซ่อมบำรุงเสาโทรคมนาคม

รูปแบบของงานที่นำมาอ้างอิง	ราคาโดยประมาณ
งานซ่อมแซมเสารับ - ส่ง สัญญาณวิทยุสื่อสาร และเครื่องวิทยุสื่อสารแบบตั้งโต๊ะ ¹	6,800 บาท
งบประมาณซ่อมสถานีฐาน AIS ² ขอบเขตงานซ่อมบำรุง <ul style="list-style-type: none"> - ซ่อมแซม/ปรับปรุง AIS Base #1 และ #2 - แก้ไข Alarm fault ในระบบ AIS - ซ่อมแซม/ปรับปรุงสายนำสัญญาณ (Antenna) - ซ่อมบำรุงรักษาเสาอากาศ, GPS 	876,000 บาท
รับเหมาออกแบบ ติดตั้ง ซ่อมบำรุง เสาสัญญาณ 3G ³	เริ่มต้น 500,000 บาท

ต้นทุนการรื้อถอนเสาโทรคมนาคม

รูปแบบของงานที่นำมาอ้างอิง	ราคาโดยประมาณ
จ้างเหมารื้อถอนเสารับส่งสัญญาณวิทยุ ⁴	27,000 บาท
งานรื้อถอน และติดตั้งเสาโทรคมนาคม	300,000-2,000,000 บาท
งานรื้อถอนอุปกรณ์พร้อมขนย้ายสถานีฐาน 3G ⁵	59,171 บาท

¹ ประกาศผู้ชนะการเสนอราคาจ้างซ่อมแซมเสารับ-ส่ง สัญญาณวิทยุสื่อสารและเครื่องวิทยุสื่อสารแบบตั้งโต๊ะ โดยวิธีเฉพาะเจาะจง <https://www.klangyai.go.th/index.php/announcement-of-bid-winners/274-f40>

² โครงการจ้างปรับปรุงระบบ AIS <https://md.go.th/oldsite/images/upload/news/12988-001.pdf>

³ ซ่อมแซมติดตั้งเสาสัญญาณ รับเหมา ออกแบบ งานไฟฟ้า งานประปา งานปรับอากาศ งานแก๊ส งานระบบทุกชนิด <https://www.thaihometown.com/contractors/4806-ซ่อมแซมติดตั้งเสาสัญญาณ>
งานตรวจสอบและปรับปรุงสถานีฐาน ระบบกราวด์ <https://hyperform.co.th/Services.html>

⁴ ประกาศผู้ชนะการเสนอราคา จ้างเหมารื้อถอนเสารับส่งสัญญาณวิทยุ <https://sakaepao.go.th/wp-content/uploads/2021/03/doc01520320210302113614.pdf>

⁵ ประกาศผู้ชนะการเสนอราคา รื้อถอนอุปกรณ์ 3G https://procurement.ntplc.co.th/bid/document/vacharap/E_result230621093631.pdf

6 อ้างอิงราคาต้นทุนจาก

- โครงการ จ้างก่อสร้างเสาสัญญาณวิทยุสื่อสาร ต.คองหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
http://www.finance.psu.ac.th/fn/data/stock/mid%20price%20data/58_Radio%20Communication%20signal%20pillar_14-10.pdf
- โครงการจ้างเหมาติดตั้งเสาสัญญาณวิทยุสื่อสารพร้อมอุปกรณ์งานระบบรับส่งวิทยุสื่อสาร บริเวณ กองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี เสาสูง 30 เมตร กว้าง 1.80 x 1.80 เมตร : 495,000 (ราคากลาง กุมภาพันธ์ 2565)
<https://www.saraburipao.go.th/home/wp-content/uploads/2022/03/img-217150116.pdf>
- ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต
http://www.siphaya-bophu.go.th/indexseebou.php?p=modify_build
- ก่อสร้างติดตั้งเสาอากาศวิทยุประจำสถานีตำรวจทางหลวง : 530,000 (ราคากลาง 2562)
http://procurement.doh.go.th/uploads/project/sob_price_14216_01032019_170134.pdf
- โครงการติดตั้งเสาอากาศวิทยุพร้อมอุปกรณ์รับ-ส่ง ประจำสถานี สถานีตำรวจทางหลวง 5 กองกำกับการ 3 กองบังคับการตำรวจทางหลวง sob_price_14216_01032019_170134.pdf
- ติดตั้งเสา Self Supporting 32 เมตร : 180,000 (ราคากลาง 2562)
<https://bidding.pea.co.th/sites/default/files/procurements/2020-08/3942c436-3a3d-4348-8774-55a7f41919c9/PEA-6433-MiddlePrice.pdf>
- ติดตั้งเสาและเครื่องรับ-ส่งวิทยุสื่อสาร เสาสูง 15 เมตร : 250,000 (ราคากลาง 2563)
https://pmd.go.th/public/list_upload/backend/list_2115/file_2115_1.pdf
- ก่อสร้างเสารับ-ส่งสัญญาณวิทยุ สูง 30 เมตร : 220,000 (ราคากลาง 2558)
http://www.saoangthong.go.th/news/doc_download/a_161117_080754.pdf
- ก่อสร้างเสาอากาศวิทยุสื่อสาร 27 เมตร : 280,000 (ราคากลาง 2561)
http://procurement.doh.go.th/uploads/project/co_price_7592_02012019_100001.pdf
- สัญญาให้บริการติดตั้งสายอากาศและอุปกรณ์บนเสาโทรคมนาคม self-supporting 30 เมตร
<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER3/DRAWER038/GENERAL/DATA0005/00005547.PDF>
- โครงการก่อสร้างเสาอากาศวิทยุ แบบ Self-Support Tower สูง 9 เมตร
<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER46/DRAWER038/GENERAL/DATA0000/00000411.PDF>
- SELF-SUPPORTING TOWER H=45M (Myanmar)
site name: shn0121 item: self-supporting tower h=45m (wind speed 130kph)
- การวิเคราะห์สถานีฐานระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ ตอนการเชื่อมโยง front haul ด้วยเส้นใยแก้วนำแสง
<http://www.thailandindustry.com/onlinemag/view2.php?id=197&section=83&issues=8&extend=semi>
- การติดตามงานก่อสร้างเสาส่งสัญญาณผ่านเครื่อง
https://archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2562/encm11062benh_full.pdf
- ราคาเสา USA
<https://www.jts.net/wp-content/uploads/contracts/3965-Sabre.pdf>
<http://www.towerservicesunlimited.com/state-contract/copa2016/valmont.pdf>
- เสาในเอเชีย
<https://dipa.co.in/reports/Towerxchange-Your%20Exclusive%20Guide%20To%20Asian%20Towers..pdf>
- ราคากลางสร้างเสาโทรคมนาคม Self support 40 m. ทำเรือแหลมฉบัง (2563)
<http://procurement.cattelcom.com/UploadFiles/Purchase/%E0%B8%97%E0%B9%88%E0%B8%B2-02122563.pdf>
- Macrocell vs. Small Cell vs. Femtocell: A 5G introduction
<https://www.techtarget.com/searchnetworking/feature/Macrocell-vs-small-cell-vs-femtocell-A-5G-introduction>
- ประกาศกสทช. การใช้สิทธิตั้งเสา/เดินสาย/วางท่อ ในการให้บริการโทรคมนาคม
<https://www.nbtc.go.th/getattachment/Business/commu/telecom/rights-of-way/ประกาศที่เกี่ยวข้อง/29016/ประกาศฯ.pdf?lang=th-TH>
- ขั้นตอนการติดตั้งเสาสัญญาณโทรศัพท์
<https://www.benchachinda.co.th/th/news-detail/47>
- การตั้งเสาสัญญาณโทรศัพท์ ประชาชนต้องมีส่วนร่วม
<https://consumerthai.org/consumers-news/network/581-การตั้งเสาส่งสัญญาณโทรศัพท์-ประชาชนต้องมีส่วนร่วม.html>
- ขั้นตอนติดตั้งเสา
<https://www.utel.co.th/th/project-detail/45>
- ขอรบแนวทางการปฏิบัติการขออนุญาตตั้งเสาสัญญาณบริษัท มือถือ ด้วยมีบริษัทเอกชนขออนุญาตติดตั้งเสาสัญญาณ

- <https://www.nitikon.com/index.php?topic=230.0>
- ราคากลาง เสาโทรคมนาคม Self Support 45 m ประมาณ 1,800,000 บาท
<http://procurement.catttelecom.com/UploadFiles/Purchase/28-01122563.pdf>
- ราคากลาง 2561 รั้ว+ติดตั้งใหม่ เสาโทรคมนาคม Guyed tower 60 m ประมาณ 1,900,000 บาท
<http://procurement.catttelecom.com/UploadFiles/Purchase/เปลี่ยนแปลงจ้างงานรั้วย้ายสถานีเครือข่ายวิดีโอ100562.pdf>
- ราคากลาง 2561 รั้ว+ติดตั้งใหม่ สถานีเครือข่าย เสา Self Support 45m ประมาณ 1,570,000 บาท
<http://procurement.catttelecom.com/UploadFiles/Purchase/4259-20082561.pdf>
- ราคากลาง 2557 ก่อสร้างเสอากาศวิทยุ self support 45 m ประมาณ 1,500,000
[https://www.nbtc.go.th/Information/Price/งานก่อสร้าง/งานก่อสร้างเสอากาศของเครื่องวิทยุคมนาคม\(Self-Supp.aspx?lang=th-TH](https://www.nbtc.go.th/Information/Price/งานก่อสร้าง/งานก่อสร้างเสอากาศของเครื่องวิทยุคมนาคม(Self-Supp.aspx?lang=th-TH)
- ต้นทุนการติดตั้งเสาสัญญาณ ของค่ายมือถือ ประมาณเสาสละกิโลกรัม
<https://pantip.com/topic/32377844>
- ต้นทุน Guy Mast
http://www.bankaun.go.th/news/doc_download/a_290216_113711.pdf
- ต้นทุน Monopole
<https://bidding.pea.co.th/sites/default/files/procurements/2022-12/87cd7ed2-e8aa-4f0e-a9ff-140ffb748781/PEA-111441-MiddlePrice.pdf>

ข้อสงวนสิทธิ์:

ข้อมูลในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่มีการเปิดเผยต่อสาธารณะ ซึ่งบุคคลสามารถเข้าถึงได้โดยทั่วไป และเป็นข้อมูลที่เชื่อว่าน่าจะเชื่อถือได้ ผู้เรียบเรียงไม่มีส่วนรับผิดชอบต่อความผิดพลาด หรือความไม่ถูกต้องของข้อมูลในรายงานแต่อย่างใด

ข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในรายงานนี้เป็นเพียงการนำเสนอข้อมูล ณ วันที่ซึ่งปรากฏในรายงานเท่านั้น ข้อมูลอาจเปลี่ยนแปลงได้ภายหลังจากดังกล่าว โดยผู้เรียบเรียงไม่จำเป็นต้องแจ้งให้สาธารณชนทราบ รายงานนี้จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้บุคคลทั่วไปเท่านั้น บริษัทไม่รับผิดชอบต่อการนำข้อมูลหรือความคิดเห็นใดๆ ไปใช้ในทุกระณณ ดังนั้นผู้อ่านจึงควรใช้ดุลพินิจในการอ่านและการพิจารณาตัดสินใจก่อนการนำข้อมูลไปใช้